



Vlaams
Parlement

ingediend op **225** (2019-2020) – Nr. 1
20 februari 2020 (2019-2020)

Voorstel van resolutie

van Joris Nachtergaele, Karin Brouwers, Bart Tommelein,
Karl Vanlouwe, Vera Jans en Maarten De Veuster

over de situatie van religieuze
en levensbeschouwelijke minderheden
in het Midden-Oosten en Noord-Afrika

TOELICHTING

In het Midden-Oosten en Noord-Afrika is er momenteel naast een islamitische meerderheid ook een opmerkelijke diversiteit aan kleinere gemeenschappen die een andere religie of levensbeschouwing aanhangen, maar er leven ook atheïsten en gnostici. De voorbije decennia kwamen die groepen er steeds vaker en in sterkere mate in de verdrinking te staan.

De Irakoorlog van 2003 gaf het startschot voor een ongeëvenaarde campagne van religieuze en levensbeschouwelijke zuivering in het Midden-Oosten, die het voortbestaan van de diversiteit hoogst onzeker maakt. De toename van de sektarische verdeeldheid in de regio werd op indirecte wijze versneld door de Arabische Lente. Van Libië tot Irak is de situatie van minderheden precair, ondanks hun diepe historische wortels in de regio. Minderheden moeten er in toenemende mate vechten voor hun toekomst in een volatiele en onzekere omgeving. De gevolgen zijn navenant. In 2003 telde Irak nog 1,4 miljoen christenen; vandaag zijn dat er nog maar 250.000.

De vrijheid van godsdienst, of veeleer een gedoogbeleid ten aanzien van minderheidsreligies en -levensbeschouwingen, wordt in sommige van die landen grondwettelijk of door het regime gegarandeerd, maar de huidige politieke instabiliteit zorgt voor een heel andere werkelijkheid.

Het omverwerpen van dictatoriale regimes of hun ernstige verzwakking is op zich uiteraard positief, maar het heeft niet geleid tot een betere bescherming van minderheden. In andere landen is er van die bescherming zelfs helemaal geen sprake. Religieuze en levensbeschouwelijke minderheden worden zwaar gediscrimineerd en leven in een zeer vijandige sfeer. In landen als Iran staat zelfs de doodstraf op atheïsme of op een bekering tot het christendom.

Sektarisme is dikwijls onderdeel van een bewuste geopolitieke strategie. Bevolkingsgroepen worden dan actief aangemoedigd, ingeprent en gefinancierd om hun geschillen met geweld 'op te lossen'. Te midden van die neerwaartse spiraal van geweld raken religieuze en levensbeschouwelijke minderheden steeds meer gevangen door de diepe ideologische en religieuze kloven die de bevolking in machtsblokken verdelen.

Groepen als Islamitische Staat (IS) en Hayat Tahrir al-Sham (het voormalige Jabhat Fateh al-Sham of al-Nusra) maken misbruik van de verzwakte beschermingsstatus om een echte godsdienstoorlog te ontketenen tegen leden van religieuze en levensbeschouwelijke minderheden, die gericht is op de uitzuivering van zogenaamde vreemde elementen uit hun soennitische kalifaat. De intenties en het brede scala aan misdaden tegen minderheden van IS zijn goed gedocumenteerd: ze omvatten afpersing, diefstal, gedwongen bekering, vernietiging van eigendommen en religieuze artefacten, verkrachting, seksuele slavernij, foltering en massamoord. De aanhoudende aanwezigheid van strijders van het kalifaat in de regio's waar minderheden wonen, plaatst een ernstige hypotheek op de toekomst van religieuze en levensbeschouwelijke diversiteit.

Maar zelfs als IS wordt verslagen, blijft het lot van de religieuze en levensbeschouwelijke minderheden in de regio somber. Zo zijn er sinds het uitbreken van het Syrische conflict honderdduizenden slachtoffers gevallen. Het onderwijs, de gezondheidszorg en het welvaartsysteem liggen in puin, en er is sprake van nieuwe vluchtelingenstromen en een humanitair drama voor de naar schatting 1,7 miljoen burgers in de regio. Het Syrische conflict is ondertussen geëscaleerd tot een regionaal conflict. Het is afgeleden tot een ordinaire machtsstrijd tussen een

aantal grote mogendheden die elk hun economische en geostrategische belangen willen consolideren, onder het toezicht van de internationale gemeenschap.

Als bij alle partijen in het Midden-Oosten en Noord-Afrika de politieke wil ontbreekt om de sektarische cyclus te doorbreken en de religieuze en levensbeschouwelijke diversiteit te verdedigen, zullen de minderheden de komende generaties volledig verloren gaan door migratie, geweld en genocide. De desintegratie van die gemeenschappen van christenen en andere religies en van niet-gelovigen is een van de grote beproevingen van onze tijd: ze gaat gepaard met een groot verlies aan mensenlevens en de vernieling van cultureel erfgoed dat vaak al duizenden jaren oud is.

Joris NACHTERGAELE
Karin BROUWERS
Bart TOMMELEIN
Karl VANLOUWE
Vera JANS
Maarten DE VEUSTER

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° artikel 18 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van 1948;
 - 2° de Verklaring van de Verenigde Naties van 1981 over de uitbanning van alle vormen van onverdraagzaamheid en discriminatie op basis van godsdienst en geloof;
 - 3° artikel 18 van het Internationaal Verdrag van 1966 inzake burgerrechten en politieke rechten;
 - 4° artikel 27 van het Internationaal Verdrag van 1966 inzake burgerrechten en politieke rechten;
 - 5° artikel 2 van de Verdrag van de Verenigde Naties van 1948 inzake de voorkoming en de bestraffing van genocide;
 - 6° de resolutie van het Europees Parlement van 20 januari 2011 over de situatie van christenen in de context van vrijheid van godsdienst (P7_TA(2011)0021);
 - 7° de resolutie van het Vlaams Parlement van 7 juli 2011 betreffende de situatie van christelijke en andere religieuze en levensbeschouwelijke minderheden in het Midden-Oosten, Noord-Afrika en Azië (*Parl.St.* VI.Parl. 2010-11, nr. 1126/3);
 - 8° de resolutie van het Vlaams Parlement van 5 juli 2017 betreffende de situatie van religieuze en levensbeschouwelijke minderheden in het Midden-Oosten en Noord-Afrika (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1202/5);
 - 9° de resolutie van de Belgische Senaat van 20 juli 2011 betreffende de bescherming van de religieuze en levensbeschouwelijke minderheden in het Nabije en het Midden-Oosten (*Parl.St.* Senaat 2010-11, nr. 5-597/9);
 - 10° de resolutie van de Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers van 23 april 2014 over de bescherming van de christelijke gemeenschap en de andere religieuze en levensbeschouwelijke minderheden in Noord-Afrika, het Nabije Oosten en het Midden-Oosten (*Parl.St.* Kamer 2013-14, DOC 53 3487/005);
 - 11° de resolutie van de Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers van 20 juli 2017 over de bescherming van religieuze en levensbeschouwelijke minderheden in Noord-Afrika, in het Nabije Oosten en het Midden-Oosten (*Parl.St.* Kamer 2015-16, DOC 54 1975/008);
 - 12° de resolutie van het Europees Parlement van 18 september 2014 over de situatie in Irak en Syrië, en het IS-offensief, inclusief de vervolging van minderheden (*Parl.St.* Europees Parlement, P8_TA(2014)0027);
 - 13° de resolutie van het Europees Parlement van 12 februari 2015 over de humanitaire crisis in Irak en Syrië, met name in de context van IS (*Parl.St.* Europees Parlement, P8_TA(2015)0040);
 - 14° de resolutie van het Europees Parlement van 12 maart 2015 over recente aanvallen en ontvoeringen door ISIS/Da'esh in het Midden-Oosten, met name van Assyriërs (*Parl.St.* Europees Parlement, P8_TA(2015)0071);
 - 15° de resolutie van het Europees Parlement van 4 februari 2016 over de stelselmatige massamoord op religieuze minderheden door 'ISIS/Da'esh' (*Parl.St.* Europees Parlement, P8_TA(2016)0051);
 - 16° de resolutie van het Europees Parlement van 27 oktober 2016 over de situatie in Noord-Irak/Mosul (*Parl.St.* Europees Parlement, P8_TA-PROV(2016)0422);
 - 17° de resolutie van de VN-Veiligheidsraad van 12 februari 2015 betreffende IS en al-Nusra in Irak en Syrië (*UN Doc.* S/RES/2199);
 - 18° de resolutie van de Algemene Vergadering van de VN van 28 mei 2015 betreffende de bescherming van het cultureel erfgoed in Irak (*UN Doc.* A/RES/69/281);

- 19° de resolutie van de Algemene Vergadering van de VN van 2 april 2019 betreffende de bestrijding van terrorisme en andere daden van geweld op basis van religie of overtuiging (*UN Doc. A/RES/73/285*);
 - 20° paragraaf 16 van het rapport van 27 maart 2015 van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Mensenrechten Zeid Ra'ad Al Hussein over de mensenrechtensituatie in Irak in het licht van de wandaden van de zogenoemde Islamitische Staat in Irak en de Levant en daaraan gelieerde groeperingen;
 - 21° het actieplan van de United Nations Alliance of Civilizations (UNAOC) van 12 september 2019 voor de bescherming van religieuze sites (Plan of action to safeguard religious sites);
 - 22° de beslissing van de Algemene Vergadering van de VN van 28 mei 2019 om 22 augustus uit te roepen tot internationale dag voor slachtoffers van geweld op basis van religie of geloof;
 - 23° het actieplan van de Europese Commissie van 28 april 2015 inzake mensenrechten en democratie 2015-2019 (Keeping human rights at the heart of the EU agenda) en de conclusies van de Raad van de Europese Unie van 20 juli 2015 over het actieplan inzake mensenrechten en democratie (2015-2019);
 - 24° de aanstelling op 6 mei 2016 van Ján Figel' als speciaal gezant van de Europese Unie voor de bevordering van de vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst buiten de EU, en zijn rapport aan de Europese Commissie van 21 november 2019, waarin zijn activiteiten en aanbevelingen zijn opgenomen;
 - 25° de aanbeveling van het Europees Parlement van 13 juni 2013 over de ontwerprichtsnoren van de EU tot bevordering en bescherming van de vrijheid van godsdienst en overtuiging (*Parl.St. Europees Parlement, P7_TA(2013)0279*);
 - 26° de aanneming door de Europese Raad Buitenlandse Zaken van 24 juni 2013 van de EU-richtsnoeren over de bevordering en de bescherming van de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging;
 - 27° aanbeveling nummer 1957 van de Raad van Europa van 27 januari 2011 over geweld tegen christenen in het Midden-Oosten (Violence against Christians in the Middle East);
 - 28° artikel 8, 2, b, ix, van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafrecht van 17 juli 1998;
 - 29° het finale onderzoeksrapport van 8 juli 2019 betreffende de wereldwijde vervolging van christenen dat het Britse ministerie van Buitenlandse Zaken heeft besteld;
- overwegende dat:
- 1° volgens internationaal recht iedereen het recht heeft op vrijheid van denken, geweten en godsdienst. Dat recht omvat ook de vrijheid om een zelf gekozen godsdienst of overtuiging te hebben of te aanvaarden, of geen godsdienst te belijden, alsook de vrijheid om hetzij alleen, hetzij met anderen, zowel in het openbaar als in het particuliere leven zijn godsdienst of overtuiging tot uiting te brengen door het bijwonen van erediensten en het onderhouden van de geboden en voorschriften, en door het praktisch toepassen en onderwijzen ervan. Daarbij wordt gesteld dat op niemand dwang mag worden uitgeoefend met als doel die persoon te belemmeren in zijn vrijheid een zelfgekozen godsdienst of overtuiging te hebben of te aanvaarden. De vrijheid van eenieder om zijn godsdienst of overtuiging tot uiting te brengen kan alleen worden beperkt voor zover dat wordt voorgeschreven door de wet en noodzakelijk is voor de bescherming van de openbare veiligheid, de orde, de volksgezondheid, de goede zeden of de fundamentele rechten en vrijheden van anderen;
 - 2° volgens internationaal recht iedereen het recht heeft niet te worden gediscrimineerd op basis van godsdienst of enige andere vorm van geloof of overtuiging;

- 3° volgens internationaal recht in staten waar godsdienstige minderheden wonen, aan personen die tot die minderheden behoren het recht niet mag worden ontzegd om in gemeenschap met de andere leden de eigen godsdienst te belijden en in de praktijk toe te passen;
 - 4° volgens internationaal recht onder genocide onder meer de vernietiging van een godsdienstige groep wordt verstaan;
 - 5° het respect voor religieuze minderheden tot de kern van het Europese mensenrechtenbeleid behoort, en de Europese Unie en de Raad van Europa daar een steeds grotere focus op leggen;
 - 6° de krachtige en onmiddellijke veroordeling door de Europese Unie van alle vormen van geweld en discriminatie een fundamenteel onderdeel moet vormen van het EU-beleid op het gebied van vrijheid van godsdienst en overtuiging, waarbij bijzondere aandacht moet gaan naar de situatie van personen die van godsdienst of overtuiging wisselen, of die afstand nemen van hun vroegere godsdienst, omdat die personen in de praktijk in een aantal landen zijn blootgesteld aan sociale druk, intimidatie of openlijk geweld;
 - 7° in grote delen van de wereld, en in het bijzonder in het Midden-Oosten en Noord-Afrika, mensen die tot godsdienstige (minderheids)gemeenschappen behoren en mensen met niet-religieuze overtuigingen, nog steeds het slachtoffer zijn van geweld, vervolging en discriminatie;
 - 8° de systematische liquidatie en vervolging van religieuze minderheden door IS als genocide kan worden erkend op basis van het Verdrag van 1948 inzake de voorkoming en de bestraffing van genocide;
 - 9° de gewelddaden in Irak tegen burgers wegens hun band met etnische of religieuze groepen zoals christenen, jezidi, Turkmenen, Sabiërs-Mandaeërs, Kaka'i, Koerden en sjiieten, omschreven kunnen worden als misdaden tegen de mensheid, oorlogsmisdaden en zelfs genocide;
 - 10° opzettelijke aanvallen op gebouwen die bestemd zijn voor godsdienst en die geen militair doelwit vormen, als een oorlogsmisdrijf kunnen worden beschouwd;
 - 11° het gebrek aan religieuze tolerantie en de ontbrekende bereidheid tot dialoog en tot oecumenisch samenleven vaak leiden tot politieke onrust, geweld en gewapende conflicten, waardoor mensenlevens worden bedreigd en de regionale stabiliteit wordt ondermijnd;
- vraagt de Vlaamse Regering om:
- 1° alle vormen van discriminatie en intolerantie op basis van godsdienst en levensbeschouwing uitdrukkelijk te veroordelen, nu en in de toekomst, en waar ook ter wereld;
 - 2° de discriminatie, het geweld en de vervolging van leden van religieuze en andere levensbeschouwelijke minderheden in het Midden-Oosten en Noord-Afrika krachtadig te veroordelen;
 - 3° de bevordering van mensenrechten als een prioriteit van het Vlaamse buitenlands beleid te blijven beschouwen;
 - 4° haar corps diplomatique ertoe aan te sporen om ook de dialoog aan te gaan met vertegenwoordigers van religieuze minderheden in het Midden-Oosten en Noord-Afrika;
 - 5° de vernietiging van de kunstwerken in het Nabije en het Midden-Oosten te veroordelen als een schending van het Verdrag van Den Haag van 1954 inzake de bescherming van culturele goederen in geval van een gewapend conflict, dat België op 16 september 1960 heeft geratificeerd;
 - 6° de bescherming van de religieuze en levensbeschouwelijke minderheden te bevorderen, overal waar ze worden bedreigd, en hun rechten en vrijheden te verdedigen conform de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van 1948, het Internationaal Verdrag van 1966 inzake burgerrechten en politieke rechten, en de Verklaring van de Verenigde Naties van 1981 over de uitbanning van alle vormen van onverdraagzaamheid en discriminatie op basis van godsdienst en geloof;

- 7° elke oproep om misdrijven tegen religieuze en levensbeschouwelijke minderheden door sektarische organisaties bij het Internationaal Strafhof aanhangig te maken nadat alle interne rechtsmiddelen zijn uitgeput, te steunen en bijgevolg ook landen in de regio ertoe aan te sporen om de jurisdictie van het Internationaal Strafhof te erkennen zodat het de misdaden van groeperingen als IS kan onderzoeken;
- 8° in haar contacten met autoriteiten van landen uit het Midden-Oosten en Noord-Afrika de preciaire situatie van religieuze en levensbeschouwelijke minderheden aan te kaarten en aan te dringen op hun bescherming;
- 9° op federaal, Europees en internationaal niveau aan te dringen op politieke actie en te vragen dat er prioritair aandacht gaat naar de preciaire situatie van religieuze en levensbeschouwelijke minderheden in het Midden-Oosten en Noord-Afrika.

Joris NACHTERGAELE
Karin BROUWERS
Bart TOMMELEIN
Karl VANLOUWE
Vera JANS
Maarten DE VEUSTER